

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2716

[Total No. of Pages : 4

[5308]-1001

M.A. (Semester - I)

PSYCHOLOGY

**EP 101 : Cognitive Processes
(2013 Pattern) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory*
- 2) *All questions carry equal marks*
- 3) *English is a valid version*

Q1) Answer any one in 500 words:

[10]

- a) What is cognitive psychology? Describe the domains of cognitive psychology.
- b) Explain paradigms of cognitive psychology?

Q2) Answer any one in 500 words:

[10]

- a) What is psychophysics? Explain methods of psychophysics.
- b) Define attention. Explain theories of attention.

Q3) Answer any one in 500 words:

[10]

- a) What is reading'? Explain the role of perceptual process in reading.
- b) Compare speaking and writing.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words:

[10]

- a) Define creativity. How can we measure it?
- b) What is problem? Explain problem solving types.

Q5) Write short notes on any two in 250 words:

[10]

- a) Lev Vygotsky's cognitive development theory
- b) Pandemonium in perception
- c) Comprehension
- d) Decision making

Total No. of Questions : 5]

P2716

[5308]-1001
M.A. (Semester - I)
PSYCHOLOGY
EP 101 : Cognitive Processes
(2013 Pattern) (Credit System)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका योग्य.
-

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

- अ) बोधात्मक मानसशास्त्र म्हणजे काय? बोधात्मक मानसशास्त्राच्या क्षेत्रांचे वर्णन करा.
ब) बोधात्मक मानसशास्त्रातील योजनांचे स्पष्टीकरण करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

- अ) मानसभौतिकी म्हणजे काय? मानसभौतिकीच्या पध्दती स्पष्ट करा.
ब) अवधानाची व्याख्या करा. अवधानाचे सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

- अ) वाचन म्हणजे काय? वाचनातील संवेदनीय प्रक्रियेची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) भाषण व लेखन यातील तुलना करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

अ) सर्जनशीलतेची व्याख्या करा. आपण सर्जनशीलतेचे मापन कसे करणार?

ब) समस्या म्हणजे काय. समस्या निराकरणाचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टिपा 250 शब्दात लिहा. [10]

अ) लेव वायगोटस्की यांचा बोधात्मक विकास सिद्धांत

ब) संवेदनातील गोंधळ

क) समाकलन

ड) निर्णयन

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2717

[Total No. of Pages : 4

[5308]-1002

M.A. (Part - I) (Semester - I)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 102 : Psychological Testing Theory

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *English is a valid version.*

Q1) Answer any one in 500 words: **[10]**

- a) What is meant by item analysis? What factors influence a test performance.
- b) Discuss the steps in test construction.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What are norms? Discuss within-group norms with suitable examples.
- b) Explain the basic statistical concepts in psychological testing.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What is the meaning of correlation coefficient? Discuss the statistical significance of correlation coefficient.
- b) Define reliability. Explain the types of reliability.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Define validity. Explain decision theory
- b) What is criterion validity? Explain the procedure for assessing criterion validity.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words each:

[10]

- a) Concurrent validity.
- b) Influence of situational variables on test performance
- c) Reliability of speeded test.
- d) Percentiles.

Total No. of Questions : 5]

P2717

[5308]-1002

M.A. (Part - I) (Semester - I)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 102 : Psychological Testing Theory

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

- अ) चाचणी प्रश्न विश्लेषण म्हणजे काय? चाचणी निर्वर्तनावर प्रभाव पाडणारे घटक कोणते?
ब) चाचणी संरचनेतील टप्यांची (पायऱ्यांची) चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

- अ) मानदंड म्हणजे काय? समूहांतर्गत मानदंडाची योग्य उदाहरणांसह चर्चा करा.
ब) मानसशास्त्रीय मापनातील मुलभूत संख्याशास्त्रीय संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

- अ) सहसंबंध गुणांकाचा अर्थ काय? सहसंबंध गुणांकाच्या संख्याशास्त्रीय लंभणीयलेची चर्चा करा.
ब) विश्वसनीयतेची व्याख्या द्या. विश्वसनीयतेचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

अ) वैधतेची व्याख्या द्या. निर्णयन सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब) निकष वैधता म्हणजे काय? निकष वैधता निर्धारण पध्दती स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दात लिहा. [10]

अ) समवर्ती वैधता

ब) परिस्थितीजन्य घटकांचा चाचणी निर्वर्तनावरील प्रभाव

क) गतीमापक चाचणीची विश्वसनीयता

ड) शतमक

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2735

[Total No. of Pages : 6

[5308]-1003

M.A. (Part - I) (Semester - I)

PSYCHOLOGY

EP - 103 : Statistical Methods
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*
- 3) *Use of statistical tables and simple calculators are allowed.*
- 4) *English is a valid version.*

Q1) Answer any one :

[10]

- a) Explain the concept of probability. Describe the characteristics of normal distribution curve.
- b) What are Percentile Ranks? Compute the percentiles for the scores 17, 40, 65 and 80 from the following distribution :

Scores	f
40-44	1
35-39	5
30-34	14
25-29	25
20-24	9
15-19	6
10-14	3
5-9	2

P.T.O.

Q2) Answer any one :

[10]

- a) Explain the meaning and uses of simple linear regression.
- b) Compute the coefficient of correlation between abstract reasoning scores and IQ scores shown in the table given below.

	IQ Scores							
	Class Intervals	98-100	101-103	104-106	107-109	110-112	113-115	116-118
Abstract Reasoning	120-124						1	1
	115-119		1	2	2	1	1	2
	110-114		3	2	3	2	4	
	105-109	2	1		2			
	100-104	1						

Q3) Answer any one :

[10]

- a) Subjects were randomly assigned to two groups, Those practicing physical exercise and those practicing meditation, their scores on a depression inventory are given below. Use a suitable statistical test to verify that the groups do not differ in their scores.

Physical Exercise	Meditation
17	9
10	8
18	9
11	10
10	17
15	16
11	11
16	10
20	13
14	19

- b) Explain meaning and uses of analysis of covariance.

Q4) Answer any one :

[10]

- a) What is meant by non parametric statistics? Describe and justify the use of sign test and the Wilcoxon signed rank test.
- b) 57 mothers were asked for their opinion on whether school students should be given homework. The results are as follows :

Always	Sometimes	Never
24	16	17

Whether these results indicate a significant trend of opinion? Using the Chi-square test find.

Q5) Write short notes on any two :

[10]

- a) Graphical representation of the data.
- b) Tetrachoric correlation.
- c) Concept of standard error of mean
- d) SPSS.

Total No. of Questions : 5]

P2735

[5308]-1003

M.A. (Part - I) (Semester - I)

PSYCHOLOGY

EP - 103 : Statistical Methods

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) सांख्यिकी तक्ते आणि साध्या गणकयंत्राचा (कॅलक्युलेटर्स) वापर करण्यास परवानगी आहे.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (500 शब्दांत) [10]

- अ) संभाव्यता संकल्पना स्पष्ट करा. प्रसामान्य वितरण वक्राची वैशिष्ट्ये वर्णन करा.
ब) शतमकी गुणानुक्रम म्हणजे काय? खाली दिलेल्या वारंवारता वितरणावरून 17, 40, 65 आणि 80 या प्राप्तांकाचा शतमक गुणानुक्रम काढा.

प्राप्तांक	वारंवारिता
40-44	1
35-39	5
30-34	14
25-29	25
20-24	9
15-19	6
10-14	3
5-9	2

प्रश्न 2) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (500 शब्दांत) [10]

- अ) साध्या रेखीय अपवर्धनाचा अर्थ व उपयोग स्पष्ट करा.

- ब) खालील तक्त्यात दिलेल्या अमूर्त व्यक्तिवाद आणि बुद्धिगुणांक प्राप्तांक यांच्यातील सहसंबंध गुणांक काढा.

	बुद्धिगुणांक प्राप्तांक							
	वर्ग	98-100	101-103	104-106	107-109	110-112	113-115	116-118
अमूर्त युक्तिवाद	अंतराल							
	120-124						1	1
	115-119		1	2	2	1	1	2
	110-114		3	2	3	2	4	
	105-109	2	1		2			
	100-104	1						

प्रश्न 3) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (500 शब्दांत) [10]

- अ) प्रयुक्तांची यादृच्छिक पद्धतीने दोन गटात विभागणी करण्यात आली. शारीरिक व्यायाम व ध्यानधारणा तंत्र यांचा वापर करत असणाऱ्या प्रयुक्तांना अवमनस्कता मापन चाचणी देण्यात आली. चाचणीद्वारा मिळालेले गुण पुढीलप्रमाणे आहेत योग्य सांख्यिकी चाचणीच्या आधारे दोन समूहांमधील अवमनस्कता पातळी (गुण) भिन्न नाहीत ना हे पहा.

शारीरिक व्यायाम	ध्यानधारणा
17	9
10	8
18	9
11	10
10	17
15	16
11	11
16	10
20	13
14	19

- ब) सहप्रचरण विश्लेषणाचा अर्थ आणि उपयोग स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणताही एक प्रश्न सोडवा. (500 शब्दांत) [10]

- अ) अप्राचल सांख्यिकी म्हणजे काय? चिन्ह चाचणी विलकॉक्सोन चिन्ह पद चाचणी यांचे वर्णन करून त्यांच्या उपयोगाचे समर्थन करा.
- ब) शाळेतील विद्यार्थ्यांना गृहपाठ द्यावा का असे 57 मतांना त्यांची श्रद्धा (मते) विचारण्यात आली. खालीलप्रमाणे निष्पत्ती दिली आहे.

नेहमी	कधी-कधी	कधीच नाही
24	16	17

ही निष्पत्ती श्रद्धेची (मताची) विशिष्ट दिशेने असलेली सुचकता लक्षणिय आहे का हे काय चौरसाचा (X^2) उपयोग करून शोधा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) प्रदत्त आलेख मांडणी.
- ब) चतुष्टकोष्टक सहसंबंध
- क) मध्यमानाची प्रमाणित प्रमाददोष संकल्पना
- ड) सामाजिक विज्ञानासाठी अपलब्ध असलेला सांख्यिकी गट्टा (एस्. पी. एस्. एस्.)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2718

[Total No. of Pages : 4

[5308]-2001

M.A. (Part - I) (Semester - II)

PSYCHOLOGY

EP 201 : Learning and Memory

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory*
- 2) *All questions carry equal marks*
- 3) *English is a valid version*

Q1) Answer any one in 500 words:

[10]

- a) Define learning. Make the distinction between classical and operant conditioning.
- b) What is the “cognition”? Explain cognitive approaches of learning.

Q2) Answer any one in 500 words:

[10]

- a) Explain sensory memory with its components.
- b) Describe long term memory with types.

Q3) Answer any one in 500 words:

[10]

- a) Explain multi-process view of memory.
- b) Describe theories of forgetting.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words:

[10]

- a) What is amnesia? Describe types of amnesia.
- b) Delineate brain areas related to learning and memory.

Q5) Write short notes on any two in 250 words:

[10]

- a) Culture and learning
- b) STM (short term memory)
- c) Waugh and Norman's model
- d) Synaptic Mechanism

Total No. of Questions : 5]

P2718

[5308]-2001

M.A. (Part - I) (Semester - II)

PSYCHOLOGY

EP 201 : Learning and Memory

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मुळ इंग्रजी प्रश्न पत्रिका वैध

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

- अ) अध्ययनाची व्याख्या करा. अभिजात व व्यापारक अभिसंधानातील भेद विशद करा.
ब) बोधन म्हणजे काय? अध्ययनाचे बोधात्मक दृष्टिकोन स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

- अ) वेदनिक स्मृती घटकांसह स्पष्ट करा.
ब) दीर्घस्मृती प्रकांरासह वर्णन करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

- अ) स्मृतीचा बहुप्रक्रिया दृष्टिकोन स्पष्ट करा.
ब) विस्मरणाचे विविध सिध्दांत वर्णन करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
- अ) स्मृतिलोप म्हणजे काय? स्मृतिलोपाचे विविध प्रकारांचे वर्णन करा.
- ब) अध्ययन व स्मृतीशी संबंधित मॅदूक्षेत्राचे शब्दचित्रण करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टिपा 250 शब्दात लिहा. [10]
- अ) संस्कृती व अध्ययन
- ब) अल्पस्मृती
- क) Waugh आणि Norman यांचे स्मृती प्रारूप
- ड) चेतासंधि कार्ययंत्रणा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2719

[Total No. of Pages : 4

[5308]-2002

M.A. (Part - I) (Semester - II)

PSYCHOLOGY

**EP 202 : Psychological Testing Application
(2013 Pattern) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words.

[10]

- a) Discuss in detail Wechsler's Intelligence Test (Adult and Children).
- b) Explain in detail the descriptions of various subtests of DAT and state applications of Differential Aptitude Test (DAT) in educational guidance.

Q2) Answer any one in 500 words.

[10]

- a) Discuss Eysenck Personality Questionnaire-Revised (EPQ-R)
- b) Discuss in detail the Rorschach Ink Blot test, its scoring pattern and clinical applications.

Q3) Answer any one in 500 words.

[10]

- a) What is dexterity? Discuss O'Coner's Finger Dexterity and Twizer Dexterity Test.
- b) Describe Myers Briggs Type Indicator (MBTI). State its industrial applications.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words

[10]

- a) Describe General Aptitude Test Battery (GATB), state its applications in vocational guidance and industrial field.
- b) Explain State Trait Anxiety Inventory (STAI). State its measures and applications.

Q5) Answer any two in 250 words

[10]

- a) Graduate Record Examination
- b) NEO PI - R
- c) Moos's family environment scale.
- d) FIRO-B

Total No. of Questions : 5]

P2719

[5308]-2002

M.A. (Part - I) (Semester - II)

PSYCHOLOGY

EP 202 : Psychological Testing Application

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
- अ) वेश्लरच्या बुद्धिमत्ता चाचणीची सविस्तर चर्चा करा. (पौढ आणि मुले)
- ब) विविध अभिक्षमता चाचणीच्या विविध उपचाचण्यांचे वर्णन सविस्तर स्पष्ट करा आणि शैक्षणिक मार्गदर्शनामध्ये विविध अभिक्षमता चाचणीचे उपयोग सांगा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
- अ) आयझेंक व्यक्तिमत्व प्रश्नावली सुधारित (EPQ-R) ची चर्चा करा.
- ब) रोर्शाच्या शाईच्या डागांची चाचणी त्याचे गुणांकन नमुनेआणि चिकित्सालयीन उपयोजनाची सविस्तर चर्चा करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]
- अ) नैपुण्य चाचणी म्हणजे काय? ओकोनोरची अंगुलीनैपुण्य चाचणी आणि टिव्झरनैपुण्य चाचणी ची चर्चा करा.
- ब) मायर्स-ब्रिग्स प्रकार निर्देशकचे वर्णन करा. त्याचे औद्योगिक उपयोजन सांगा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दात लिहा. [10]

- अ) सामान्य क्षमता चाचणी संच चाचणीचे सविस्तर वर्णन करा. व्यावसायिक मार्गदर्शन आणि औद्योगिक क्षेत्रातील त्याचे उपयोजन सांगा.
- ब) अवस्था-गुणविशेष चिंतासूचीचे स्पष्टीकरण करा. त्याचे मापन आणि उपयोजन सांगा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टिपा 250 शब्दात लिहा. [10]

- अ) पदवी नोंद परीक्षा
- ब) NEO PI - R
- क) मूसची कौटुंबिक परिसरीय चाचणी
- ड) FIRO - B

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2720

[Total No. of Pages : 4

[5308]-2003

M.A. (Part - I) (Semester - II)

PSYCHOLOGY

EP - 203 : Research Methodology
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*
- 3) *English is a valid version.*

Q1) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) What is sampling? Explain the importance of sampling in research. State the advantage of random sampling in research.
- b) Define questionnaire. Discuss the characteristics of a standard questionnaire.

Q2) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) What is research design? Discuss the advantages and disadvantages of a factorial design.
- b) Describe the basic principles and functions of experimental design.

Q3) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) Interpret the Multiple regression analysis with suitable example.
- b) Explain structural equation modeling.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) Enumerates the types of quasi-experimental design.
- b) Distinguish between psychophysical and psychological scaling.

Q5) Write short notes on any two in 250 words : **[10]**

- a) Operational definition
- b) Mix design
- c) Factor rotation
- d) Likert scale

Total No. of Questions : 5]

P2720

[5308]-2003

M.A. (Part - I) (Semester - II)

PSYCHOLOGY

EP - 203 : Research Methodology

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका वैध.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) नमुनानिवड म्हणजे काय? संशोधनातील नमुनानिवडीचे महत्व स्पष्ट करा. संशोधनातील यादृच्छिक नमुनानिवडीचे फायदे लिहा.
ब) प्रश्नावलीची व्याख्या करा. प्रमाणित प्रश्नावलीच्या गुणवैशिष्ट्यांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) संशोधन आराखडा म्हणजे काय? घटकानुसारी आराखड्याचे फायदे व तोट्यांची चर्चा करा.
ब) प्रायोगिक आराखड्याची मुळ तत्वे व कार्य वर्णन करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) योग्य उदाहरणाद्वारे बहुविध समाश्रयण विश्लेषणाचे अर्थनिर्वचन करा.
ब) रचनात्मक समीकरण प्रारूप स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) प्रयोगसादृश्य आराखड्याचे प्रकार लिहा.
- ब) मनोभौतिक व मानसिक मापनीतील फरक स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) संक्रियात्मक व्याख्या
- ब) मिश्र आराखडा
- क) घटक चक्रानुवर्तन
- ड) लिकर्ट मापनी (Likert scale)

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2721

[Total No. of Pages : 4

[5308]-3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 301 : Personality

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) Define personality and describe in detail the evaluation of personality theory.
- b) Discuss in detail the applications of personality in industrial areas.

Q2) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) Describe Horney's theory of personality.
- b) Explain Freud's psychoanalytic theory of personality.

Q3) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) Describe various corollaries of Kelly's personality theory.
- b) Explain Rotter's Expectancy-Reinforcement value model.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words :

[10]

- a) Explain in detail Raymond Cattell's theory of personality.
- b) Describe Allport's trait approach of personality in detail.

Q5) Answer any two in 250 words.

[10]

- a) Case study method.
- b) Personal unconscious and collective unconscious.
- c) Social self and True self.
- d) Openness to experience and Agreeableness.

Total No. of Questions : 5]

P2721

[5308]-3001

M.A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 301 : Personality

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) व्यक्तिमत्त्वाची व्याख्या सांगा व व्यक्तिमत्व सिध्दांताच्या मूल्यमापनाचे वर्णन करा.
ब) व्यक्तिमत्त्वाचे औद्योगिक क्षेत्रातील उपयोजन यावर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) हॉर्ने यांच्या व्यक्तिमत्व सिध्दांताचे वर्णन करा.
ब) फ्राईड यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा मनोविश्लेषण सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) कैली यांच्या व्यक्तिमत्व सिध्दांताच्या विविध उपप्रमेयांचे वर्णन करा.
ब) रॉटर्स यांच्या अपेक्षितता-प्रतिबलन मूल्य प्रारूप यांचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) रेमंड कॅटल यांच्या व्यक्तिमत्व सिध्दांत सविस्तर स्पष्ट करा.
- ब) ऑलपोर्ट यांच्या व्यक्तिमत्व विषयक गुणतत्व दृष्टिकोनाचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) वृत्तेतिहास पध्दत
- ब) व्यक्तिगत अबोध आणि सामूहिक अबोध
- क) सामाजिक स्व आणि वास्तविक स्व
- ड) अनुभवांच्या मुक्त स्विकार आणि सहमतीदर्शकता

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2722

[Total No. of Pages : 4

[5308]-3002
M.A. (Semester - III)
PSYCHOLOGY
EP - 310 : Psychopathology - I
Clinical Psychology Specialization
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one of the following in 500 words : **[10]**

- a) Discuss the criteria of mental disorders. Describe the history of the DSM.
- b) What is a Paradigm? Discuss the psychoanalytical paradigm in psychopathology.

Q2) Answer any one of the following in 500 words : **[10]**

- a) What are communication disorders? Describe the clinical picture and etiology of Autism.
- b) What is schizophrenia? Describe the phases and symptoms of schizophrenia.

Q3) Answer any one of the following in 500 words : **[10]**

- a) What is Bipolar disorder? Describe the types and causes of Bipolar disorder.
- b) Describe the clinical picture in Generalized Anxiety Disorder. Discuss the etiology and treatment of GAD.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in 500 words : **[10]**

- a) What are Dissociative Disorders? Describe the various types and treatment of Dissociative Disorders.
- b) What are sleep-wake disorder? Describe the types of sleep wake disorders.

Q5) Write short notes on any 2 of the following in 250 words each : **[10]**

- a) ICD - 11
- b) Dyslexia
- c) Premenstrual Dysphoric Disorder
- d) Enuresis

Total No. of Questions : 5]

P2722

[5308]-3002
M.A. (Semester - III)
PSYCHOLOGY
EP - 310 : Psychopathology - I
Clinical Psychology Specialization
(2013 Pattern)
(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

-
- प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) मानसिक विकृतींचे निकष विषयी चर्चा करा. डी. एस. एम. चा इतिहास विषयी लिहा.
ब) दृष्टीकोन म्हणजे काय? मनोविकृतीशास्त्र विषयीच्या मनोविश्लेषणात्मक दृष्टीकोनावर लिहा.
- प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) संप्रेषणात्मक विकृती म्हणजे काय? आत्ममग्नता या आजार विषयी चिकित्सात्मक चित्रण व कारण मीमांसा यावर लिहा.
ब) छिन्नमनस्कता म्हणजे काय? छिन्नमनस्कतेच्या अवस्था आणि लक्षणे स्पष्ट करा.
- प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) द्विध्रुविय विकृती म्हणजे काय? द्विध्रुविय विकृतीचे प्रकार व कारणे स्पष्ट करा.
ब) सामान्य चिंता विकृतीचे चिकित्सात्मक चित्रण मांडा. सामान्य चिंता विकृतीबाबत कारणमीमांसा व उपचार स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) वियोजित विकृती म्हणजे काय? वियोजित विकृतीचे प्रकार व उपचार स्पष्ट करा.
ब) निद्रा-जागृत विकृती म्हणजे काय? निद्रा-जागृत विकृतीच्या विविध प्रकारांवर लिहा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर टीपा लिहा : [10]

- अ) आय. सी. डी. - 11
ब) वाचन अक्षमता
क) ऋतुप्राप्तीपूर्व चिंतावसाद विकृती
ड) अंथरूण ओले करणे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2723

[Total No. of Pages : 4

[5308]-3003

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 311 : Psychodiagnostics : Procedure and Techniques

Clinical Psychology Specialization

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one of the following in 500 words :

[10]

- a) Describe the DSM-5 clinician Rated Dimensions of psychosis symptom severity as an important tool of psychodiagnostics.
- b) What is WHO DAS? Describe the various factors measured by WHO DAS.

Q2) Answer any one of the following in 500 words :

[10]

- a) Describe the various self report measures that are available for the assessment of anger and anxiety.
- b) Describe the EPQ-R in detail.

Q3) Answer any one of the following in 500 words :

[10]

- a) What are neuropsychological tests? Describe the Halstead Reifan test battery in detail.
- b) Discuss the draw a person test as a tool of Intellectual Disability Assessment.

P.T.O.

- Q4)** Answer any one of the following in 500 words : **[10]**
- a) What are the factors to be included in a clinical report?
 - b) Describe the MSE as a tool of diagnosis.

- Q5)** Write short notes on any 2 of the following in 250 words each. **[10]**
- a) Clinical Trial Version of SCID.
 - b) Beck Depression Inventory.
 - c) Gessell development schedules.
 - d) Family conflict Assessment Techniques.

Total No. of Questions : 5]

P2723

[5308]-3003

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 311 : Psychodiagnostics : Procedure and Techniques

Clinical Psychology Specialization

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) डी. एस. एम. - 5 चिकित्सक निर्धारित मनोविकृती लक्षणे तीव्रता आयाम चाचणी याचे चिकित्सात्मक साधन म्हणून वर्णन करा.
ब) जागतिक आरोग्य संघटना-अक्षमता परिक्षण चाचणी म्हणजे काय? या चाचणीचे विविध घटक स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) राग आणि चिंता यांच्या मापनासाठी उपलब्ध असलेल्या वेगवेगळ्या आत्म-निर्धारित/आत्म-निवेदन चाचण्यांचे वर्णन करा.
ब) आयझॅक व्यक्तिमत्व प्रश्नावलीचे सविस्तर वर्णन करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) चेतामानसशास्त्रीय चाचण्या म्हणजे काय? हान्स्टेड रेटन यांच्या कसोटी विषयी स्पष्ट करा.
ब) बौद्धिक अक्षमता परिक्षणाचे तंत्रे म्हणून मानवी आकृती चाचणी विषयी स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
अ) चिकित्सात्मक अहवालात कोणते घटक समाविष्ट करण्यात यावे.
ब) मनःस्थिती परिक्षण, एक निदानात्मक साधन म्हणून स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. [10]
अ) 'स्किड'ची चिकित्सात्मक आवृत्ती
ब) बेक यांची अवमनस्कता चाचणी
क) गेसल यांची वैकसिक श्रेणी
ड) कौटुंबिक संघर्ष परिक्षण तंत्रे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2724

[Total No. of Pages : 4

[5308]-3004

M.A. (Semester - III)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY
EP - 320 : Personnel Psychology
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words : [10]

- a) Compare and contrast the legal provisions for equal employment opportunities in India and the United States.
- b) Define personnel psychology. Discuss the current practices and emerging trends of personnel psychology.

Q2) Answer any one in 500 words : [10]

- a) Explain and evaluate the observation and critical incident method of job analysis.
- b) What is competency mapping? Describe the process of conducting competency mapping.

Q3) Answer any one in 500 words : [10]

- a) Compare the strengths and weaknesses of the internal and external recruitment methods
- b) Explain the use of incentive compensation plans for maintaining human resources

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words : **[10]**

- a) What is the need of a performance appraisal system? Discuss the benefits and limitations of performance appraisal
- b) Explain the merits and demerits of the Forced Choice Method and the Graphical Rating Scale Appraisal.

Q5) Write short notes on any two in 250 words : **[10]**

- a) Criteria of managerial effectiveness
- b) Utility theory
- c) Halo effect
- d) Demand and Supply forecasting

Total No. of Questions : 5]

P2724

[5308]-3004

M.A. (Semester - III)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP - 320 : Personnel Psychology

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) भारतात व युनायटेड स्टेट्समधील समान रोजगाराच्या संधींसाठी ज्या कायदेशीर तरतुदी आहेत त्यांची तुलना करा.
ब) कर्मचारी मानसशास्त्राची व्याख्या द्या. कर्मचारी मानसशास्त्राच्या सधय पध्दती व उद्योनमुख प्रवाह विषद करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) कार्य विश्लेषणाचे निरिक्षण प्रध्दती व कसोटीपूर्वक घटना पध्दतींचे स्पष्टीकरण व मूल्यमापन करा.
ब) सक्षमता मापन म्हणजे काय? सक्षमता मापन करण्याची प्रक्रियाचे वर्णन करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) अंतर्गत व बाह्य भरती पध्दतींचे बलस्थान व कमतरता यांची तुलना करा.
ब) मानवी संसाधन रोखण्यासाठी 'प्रोत्साहन मोबदला योजनांचा' वापर स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) कार्यप्रदर्शन मूल्यमापन यंत्रणाचे काय आवश्यकता आहे? कार्यप्रदर्शन मूल्यमापनाचे फायदे व मर्यादा वर चर्चा करा.
- ब) मूल्यमापनाचे 'सक्तीचे निवड पध्दती' व 'रेखाकृती मूल्यांकन पध्दती'चे गुणधर्म आणि दोष वर्णन करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) व्यवस्थापकीय प्रभाविपणाचे मापदंड
- ब) उपयुक्तता सिध्दांत
- क) तेजोमंडळ प्रभाव
- ड) मागणी व पुरवठा पूर्वानुमान

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2725

[Total No. of Pages : 4

[5308]-3005

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 321 : Organizational Behaviour
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Explain the importance of Organization culture and how it can be transmitted?
- b) Explain the need for different organization structures? Describe matrix structure along with a suitable example.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Explain how perceptions of fairness motivate the employees. Also discuss the Strategies managers can use to motivate employees by being fair?
- b) Explain Alderfer's model and how can you motivate employees by using its principles?

Q3) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Elaborate on the Path goal model of leadership.
- b) What is the contemporary view of leadership? Explain in detail.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Is conflict in organization detrimental to its progress? Explain. Elucidate different types of conflict?
- b) Explain the need for managing stress in organization. How can employee counseling help?

Q5) Write short notes on any two in 250 words : **[10]**

- a) OCTAPACE
- b) Blake and Mouton's Managerial grid
- c) Hygiene factors of motivation.
- d) Grapevine communication

Total No. of Questions : 5]

P2725

[5308]-3005

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 321 : Organizational Behaviour

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) संघटनात्मक संस्कृतीचे महत्त्व स्पष्ट करा आणि ते कसे संक्रमित केले जाते हे लिहा.

ब) वेगवेगळ्या संघटनात्मक संरचनांची गरज स्पष्ट करा. योग्य उदाहरणासह मॅट्रिक्स संरचनाचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) निष्पक्ष असल्याचे बोध कर्मचार्यांना कसे प्रेरित करते, हे स्पष्ट करा.

ब) एलडरफर यांचे प्रारूप स्पष्ट करा. आणि त्यांचे तत्त्वे वापरून कर्मचार्यांना कसे प्रोत्साहित करू शकता ते लिहा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) नेतृत्वाचे पथ-ध्येय प्रारूप विस्तृत करा.

ब) नेतृत्व बदल समकालीन दृष्टिकोन काय आहे? तपशीलवार स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) खालीलपैकी एका प्रश्नांचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) संघर्ष हे संघटनांच्या प्रगतीसाठी हानिकारक आहे का? स्पष्ट करा. विविध प्रकारचे संघर्ष विशद करा.
- ब) संघटनेत तणावाचे व्यवस्थापन करण्याची गरज स्पष्ट करा. कर्मचारी समुपदेशातून कशी मदत होऊ शकते ते स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]

- अ) OCTAPACE
- ब) ब्लेक आणि मॉटनचे प्रारूप
- क) प्रेरणाच्या 'हायजीन' घटक
- ड) संप्रेषणाची कर्णोपकर्णी पध्दत

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2726

[Total No. of Pages : 4

[5308]-3006

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 330 : Counselling Process
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What is counseling? Discuss characteristics of effective counsellor with appropriate examples.
- b) Explain core conditions of counselling process using appropriate examples.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Elaborate ethical considerations in the process of counseling.
- b) Discuss in brief any two standardized techniques for human assessment

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) How you will build counselling relationship with your client. Discuss important considerations.
- b) Explain process goals and outcome goals with example.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Elaborate use of observation and Anecdotal Reports for the assessment of problems.
- b) Explain the termination process of counselling.

P.T.O.

Q5) Write any two short notes in 250 words.

[10]

- a) Role of Empathy in building relations
- b) Use of Intelligence test in counselling
- c) Record keeping of counselling sessions
- d) Role-play technique

Total No. of Questions : 5]

P2726

[5308]-3006

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 330 : Counselling Process

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

अ) समुपदेशन म्हणजे काय? परिणामकारक समुपदेशकाची वैशिष्ट्ये योग्य उदाहरणासह द्या.

ब) समुपदेशनाच्या प्रक्रियेतील मूलभूत अटी योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

अ) समुपदेशनाच्या प्रक्रियेतील नैतिकतेचे मुद्दे सविस्तर सांगा.

ब) मानवी मूल्यमापनासाठीच्या कोणत्याही दोन प्रमाणित तंत्रांची थोडक्यात चर्चा करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

अ) तुमच्याकडे आलेल्या सल्लाधर्याबरोबर समुपदेशनाचे नातेसंबंध कसे प्रस्थापित कराल? महत्वाच्या मुद्द्यांची चर्चा करा.

ब) प्रक्रिया उद्दिष्टे आणि निष्पत्ती उद्दिष्टे यांचे सोदाहरण स्पष्टीकरण द्या.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) समस्येचे मूल्यमापन करताना निरिक्षण आणि घटनावृत्त (Anecdotal) अहवालांचा उपयोग विषद करा.
- ब) समुपदेशनाची समारोप प्रक्रिया स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) नातेसंबंध प्रस्थापित करण्यात तदनुभूतीची भूमिका
- ब) समुपदेशनामध्ये बुद्धिमत्ता चाचण्यांचा उपयोग
- क) समुपदेशन सत्रांच्या नोंदी ठेवणे
- ड) भूमिका वठविणे

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2727

[Total No. of Pages : 4

[5308]-3007

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 331 : Counselling Skills and Psychotherapy
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What are mind skills? Discuss any four techniques to empower mind.
- b) Explain listening skills in detail with appropriate examples.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Elaborate important concepts in transactional analysis
- b) How REBT is used for emotional disturbance? Explain with suitable example.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Which non-verbal skills are desired for effective communication?
- b) What are challenging skills? Explain with suitable examples.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What are the characteristics of therapeutic relationship as stated by Carl Rogers.
- b) State important concepts in Bandura's social cognitive therapy.

P.T.O.

Q5) Write short notes on any two in 250 words.

[10]

- a) Disclosing skills
- b) Psycho-sexual stages
- c) Paraphrasing Skill
- d) Collective unconscious

Total No. of Questions : 5]

P2727

[5308]-3007

M.A. (Semester - III)

PSYCHOLOGY

EP - 331 : Counselling Skills and Psychotherapy

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) मन कौशल्ये म्हणजे काय? मनाच्या सक्षमी करणासाठीच्या कोणत्याही चार तंत्रांची चर्चा करा.
ब) योग्य उदाहरण देऊन ऐकण्याची कौशल्ये सविस्तर सांगा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) आंतरक्रिया विश्लेषणातील महत्वाच्या संकल्पना सविस्तर सांगा.
ब) भावनिक अस्वस्थतेसाठी REBT चा वापर कसा केला जातो? योग्य उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) परिणामकारक संप्रेषणासाठी कोणती अशाब्दिक कौशल्ये आवश्यक आहेत.
ब) आव्हान कौशल्ये म्हणजे काय? योग्य उदाहरणे देऊन स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) कार्ल रॉजर्स यांच्या नुसार मानसोपचार नातेसंबंधांची काय वैशिष्ट्ये आहेत?
- ब) बांडुरा यांच्या सामाजिक बोधनिक उपचारातील महत्वाच्या संकल्पना सांगा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा प्रत्येकी 250 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) प्रकटीकरण कौशल्ये
- ब) मनोर्लैंगिक अवस्था
- क) पॅराफ्रेजिंग (Paraphrasing) कौशल्ये
- ड) सामूहिक अबोध

Total No. of Questions : 4]

SEAT No. :

P4237

[Total No. of Pages : 4

[5308]-301

M. A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP-301 : Personality

(2008 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 80

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks.*

Q1) Answer any one in 500 words : **[20]**

- a) Discuss the issues of cross - cultural research and experimental personality research.
- b) Define personality. Explain the evaluation of personality theory.

Q2) Answer any one in 500 words : **[20]**

- a) Describe Carl Jung's theory of personality.
- b) Discuss in detail the Humanistic perspective of Abraham Maslow and Carl Rogers.

Q3) Answer any two in 250 words each : **[20]**

- a) Explain Kelly's constructive alternativism.
- b) Explain in brief Adler's individual theory of personality.
- c) Describe Eysenck's model of personality.
- d) Describe characteristics of good personality theory.

P.T.O.

Q4) Write short notes on any four in 100 words :

[20]

- a) Idiographic Approach
- b) Oral Stage
- c) Issues in Social desirability
- d) Julian Rotter's expectancy model
- e) Surface traits versus source traits
- f) Neorotic needs

Total No. of Questions : 4]

P4237

[5308]-301

M. A. (Part - II) (Semester - III)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP-301 : Personality

(2008 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 80

- सूचना :-
- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
 - 2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
 - 3) सदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) व्यक्तिमत्त्वाच्या आंतर – सांस्कृतिक संशोधनाच्या तसेच प्रायोगिक व्यक्तिमत्व संशोधनाच्या मुद्यावर चर्चा करा.
- ब) व्यक्तिमत्त्वाची व्याख्या सांगा. व्यक्तिमत्व सिद्धांताच्या मुल्यमापनावर सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) कार्ल यूंग यांच्या व्यक्तिमत्व सिद्धांताचे वर्णन करा.
- ब) अब्राहम मॅस्लो व कार्ल रॉजर्स यांच्या मानवतावादी दृष्टीकोणावर चर्चा करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही दोन प्रश्नांची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा. [20]

- अ) केली यांच्या सुरचित पर्यायवाद स्पष्ट करा.
- ब) अँडलर यांच्या व्यक्तिमत्त्वाचा व्यक्तिगत सिद्धांताचे थोडक्यात वर्णन करा.
- क) आयझॅक यांच्या व्यक्तिमत्त्वांचे प्रारूपाचे वर्णन करा.
- ड) चांगल्या व्यक्तिमत्व सिद्धांताच्या वैशिष्ट्यांचे वर्णन करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही चारवर प्रत्येकी 100 शब्दांत टीपा लिहा.

[20]

- अ) व्यक्तिसांपेक्ष दृष्टीकोन
- ब) मौखिक अवस्था / मुख कामुकता
- क) सामाजिक वांछिततेचे मुद्दे
- ड) ज्यूलियन रॉटर यांचे अपेक्षितता प्रारूप
- इ) दर्शनी गुणविशेष विरूद्ध मूळ गुणविशेष
- फ) नसविकृत गरजा

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2728

[Total No. of Pages : 4

[5308]-4001

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 401 : Motivation and Emotion

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words.

[10]

- a) Define motivation. Describe the various components of motivation in detail.
- b) Describe the biological bases of hunger and thirst motivation.

Q2) Answer any one in 500 words.

[10]

- a) Compare Maslow's and MC Clellands theory of motivation. State its strengths and limitations.
- b) Describe the application of motivation in industrial set up.

Q3) Answer any one in 500 words.

[10]

- a) Describe the components of emotions and explain the relationship between emotion and motivation with suitable example.
- b) Describe various psycho-physiological measures used in the study of human emotion with their application.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Define Emotional Intelligence. Critically evaluate models of emotional intelligence.
- b) Explain positive emotions and related interventions with special reference to Broaden and Build model.

Q5) Answer any two in 250 words : **[10]**

- a) Cognitive approach of motivation and emotion.
- b) Motivation in educational set up.
- c) Role of autonomic nervous system in emotion.
- d) Coping with stress.

Total No. of Questions : 5]

P2728

[5308]-4001

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY (Compulsory)

EP - 401 : Motivation and Emotion

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहे.

2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.

3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.

[10]

अ) प्रेरणेची व्याख्या द्या. प्रेरणेच्या विविध घटकांचे सविस्तर वर्णन करा.

ब) भूक आणि तहान यांच्या जैविक अधिष्ठानाचे वर्णन करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.

[10]

अ) मॅस्लो आणि मॅक्लेलॅंड यांच्या सिध्दांतांची तुलना करा व त्यांची बलस्थाने व मर्यादा मांडा.

ब) औद्योगिक क्षेत्रामध्ये प्रेरणेच्या सिध्दांताचे उपयोजन सांगा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा.

[10]

अ) भावनांच्या घटकांचे वर्णन करा आणि भावना आणि प्रेरणा यांच्या मधील संबंध योग्य उदाहरणासह स्पष्ट करा.

ब) मानवी भावनांच्या अभ्यासामध्ये वापरली जाणारी विविध मनोशास्त्रिक मापन तंत्रे त्याच्या उपयोजनासह सांगा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) भावनिक बुद्धिमत्तेची व्याख्या लिहा. भावनिक बुद्धिमत्तेच्या प्रारूपाचे टीकात्मक परिक्षण करा.
- ब) ब्रॉडन आणि बिल्ड प्रारूपाचा संदर्भ घेऊन सकारात्मक भावना आणि संबंधीत उपाययोजना स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोन टीपा 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) प्रेरणा आणि भावनांचा बोधनिक दृष्टिकोन
- ब) शैक्षणिक क्षेत्रात प्रेरणेचे उपयोजन
- क) भावनांमध्ये स्वायत्त चेतनेची भूमिका
- ड) ताणाशी प्रतियोजना

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2729

[Total No. of Pages : 4

[5308]-4002

M.A. (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 410 : Psychopathology - II
Clinical Psychology Specialization
(2013 Pattern)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) Describe the normal human sexual cycle. Describe the various sexual dysfunctions in detail.
- b) What are paraphilias? Describe the various types of sexual paraphilias.

Q2) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) What are cognitive impairment disorders? Describe the clinical picture in Alzheimer's Disease, Lewi-Body Disease and Parkinson's disease.
- b) Describe the phases and treatment of alcohol related disorder.

Q3) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) What are personality Disorders? Describe the personality disorders in the 'Odd and eccentric' category.
- b) Describe the types of 'dramatic and erratic category personality disorders.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) Describe the types, causes and preventive measures of suicide.
- b) Describe the clinical picture in Internet Gaming Disorder.

Q5) Write short notes on any 2 of the following (in 250 words) **[10]**

- a) Conduct disorder
- b) Cannabis related disorder.
- c) Avoidant personality disorder.
- d) Alternated psychosis syndrome.

Total No. of Questions : 5]

P2729

[5308]-4002

M.A. (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 410 : Psychopathology - II

Clinical Psychology Specialization

(2013 Pattern)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) मानवी सामान्य लैंगिक चक्र स्पष्ट करा. विविध लैंगिक अक्षमता स्पष्ट करा.
ब) परालैंगिक विकृती म्हणजे काय? विविध प्रकारच्या परालैंगिक विकृती स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) बोधनिक व्हास विकृती म्हणजे काय? अल्झायमर, लेणि-बॉडी विकृती आणि पार्किन्सन्स चा आजार यांचे चिकित्सात्मक चित्रण करा.
ब) मद्य संबंधित विकृतीच्या विविध अवस्था आणि उपचार यावर लिहा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) व्यक्तिमत्व विकृती म्हणजे काय? समजण्यास अवघड व विचित्र अशा वर्गातील व्यक्तिमत्व विकृतींबाबत स्पष्ट करा.
ब) 'नाटकी व त्रासदायक अशा वर्गातील व्यक्तिमत्व विकृतींबाबत स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) आत्महत्येचे प्रकार, कारणे व प्रतिबंधात्मक उपयोजन स्पष्ट करा.
- ब) महाजालावरील खेळ आसक्ती विकृतीचे चिकित्सात्मक चित्रण करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नांची प्रत्येकी साधारण 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. [10]
- अ) आचरण विकृती
- ब) गांजा संबंधित विकृती
- क) अपगमन व्यक्तिमत्व विकृती
- ड) अपूर्ण मनोविक्षिप्त विकृती

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2730

[Total No. of Pages : 4

[5308]-4003

M.A. (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

Clinical Psychology Specialization

EP - 411 : Psychotherapies

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) What is the difference between counseling and psychotherapy? Describe the basic psychotherapeutic skills.
- b) What is transactional analysis? Describe the Ego States, life positions and Games given by Eric Berne.

Q2) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) Describe the basic assumptions and forms of Behaviour Therapy.
- b) What is Assertiveness? Describe the process of assertiveness training in details.

Q3) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) What is humanistic therapy? Discuss the assumptions and process of Rogers client centered therapy.
- b) What is logotherapy? Discuss the assumptions and techniques of logotherapy.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in 500 words. **[10]**

- a) What are Eastern therapies? Describe the principles of Islam and Sufism
- b) What is Family Therapy? Describe the various forms of family therapy.

Q5) Write short notes on any 2 of the following in 250 words each : **[10]**

- a) Transference and counter transference.
- b) Bio-feedback technique
- c) Mind fulness and REBT
- d) Play therapy

Total No. of Questions : 5]

P2730

[5308]-4003

M.A. (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

Clinical Psychology Specialization

EP - 411 : Psychotherapies

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
4) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) समुपदेशन आणि मानसोपचार यात काय फरक आहे? मुलभूत मानसोपचार कौशल्यांवर चर्चा करा.
ब) आंतरक्रीया विश्लेषण म्हणजे काय? एटिक बर्न यांनी सुचविलेल्या अहम् स्थिती, जीवन-स्थिती आणि खेळ या संकल्पना स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) वर्तनोपचारातील मूलभूत गृहीतके आणि रूपे स्पष्ट करा.
ब) स्पष्ट वक्तेपणा म्हणजे काय? स्पष्टवक्तेपणाचे प्रशिक्षण मधील प्रक्रिया स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) मानवतावादी उपचार काय आहे? रॉजर यांच्या सेवार्थी केंद्रीत उपचार तंत्रातील गृहीतके आणि प्रक्रिया यावर चर्चा करा.
ब) लोगो उपचार तंत्र म्हणजे काय? लोगो उपचार तंत्रातील गृहीतके आणि तंत्रे यावर चर्चा करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नांचे साधारण 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) पौर्वात्य उपचार तंत्र म्हणजे काय? इस्लाम आणि सुफीजम यातील तत्वे स्पष्ट करा.
- ब) कुटूंब उपचार तंत्र म्हणजे काय? कुटूंब उपचार तंत्राची विविध रूपे स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 250 शब्दांत उत्तरे लिहा. [10]
- अ) भावांतरण आणि प्रति भावांतरण
- ब) जैव-प्रतिभरण तंत्र
- क) सावधपणा आणि तर्कसंगत भावनिक वर्तनोपचार पध्दती
- ड) खेळ उपचार

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2731

[Total No. of Pages : 4

[5308]-4004

M.A. (Semester - IV)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP - 420 : Human Resource Management

(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words.

[10]

- a) Elaborate the role of and functions of a Human Resource Manager in a small scale industry.
- b) Elaborate on the nature and dimensions of e-HR

Q2) Answer any one in 500 words.

[10]

- a) What is succession planning? Explain the role of training in succession planning.
- b) What is talent management? Explain the importance of building, buying and borrowing talent.

Q3) Answer any one in 500 words.

[10]

- a) Explain the steps to be followed while implementing Human Resource Information System (HRIS).
- b) Define job satisfaction. Explain the sources and consequences of job satisfaction.

P.T.O.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Define the concept of HR Audit. Elaborate on the methodology of conducting an HR Audit.
- b) What is collective bargaining? Explain its process and features.

Q5) Write short notes on any two in 250 words. **[10]**

- a) Global challenges of HRM
- b) Return on investment
- c) Privacy of employee
- d) Trade unions

Total No. of Questions : 5]

P2731

[5308]-4004

M.A. (Semester - IV)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP - 420 : Human Resource Management

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) एखाद्या लघु उद्योगात मानव संसाधन व्यवस्थापकाची भूमिका आणि कार्य स्पष्ट करा.
ब) ई-एच आर चे स्वरूप आणि पैलू विस्तृत करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) उत्तराधिकार नियोजना म्हणजे काय? उत्तराधिकार नियोजनात प्रशिक्षणाची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) नैपुण्य व्यवस्थापना म्हणजे काय? खरेदी, उधारी आणि बांधणीचे महत्त्व समजावून सांगा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) मानव संसाधन माहिती प्रणालीची (एचआरआयएस) अंमलबजावणी करताना लागणारे टप्पे स्पष्ट करा.
ब) कार्य समाधानाची व्याख्या द्या. कार्य समाधानाचे स्रोत आणि परिणाम स्पष्ट करा.

प्रश्न 4) कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

अ) एचआर लेखापरीक्षणाची संकल्पना परिभाषित करा. एच आर लेखापरीक्षण करण्याच्या पध्दती विस्तृत करा.

ब) सामूहिक सौदा म्हणजे काय? त्याची प्रक्रिया आणि वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्रश्न 5) कोणत्याही दोन प्रश्नाचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]

अ) एचआरएमची जागतिक आव्हाने

ब) गुंतवणुकीवर परतावा

क) कर्मचाऱ्याची गोपनीयता

ड) व्यापार संघटना

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2732

[Total No. of Pages : 4

[5308]-4005

M.A. (Psychology) (Semester - IV)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

**EP - 421 : Organization Development
(2013 Pattern) (Credit System)**

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) How has Organization Development (OD) been defined? Bring out its characteristic features.
- b) Explain the beliefs and values of OD. Also explain the contribution of Survey research and Feedback to OD.

Q2) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Explain the importance of diagnosis in OD process.
- b) Discuss the six box model of diagnosis

Q3) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Explain the characteristics of effective team. Discuss any two team interventions.
- b) Discuss the role focused OD interventions.

P.T.O.

Q4) Answer any one of the following in about 500 words : **[10]**

- a) Discuss search conference and future search conference as OD interventions.
- b) Discuss Behaviour modeling as an OD intervention.

Q5) Write short notes on any two : **[10]**

- a) Tavistock clinic studies
- b) Parallel learning structure
- c) Visioning
- d) Appreciative inquiry

Total No. of Questions : 5]

P2732

[5308]-4005

M.A. (Psychology) (Semester - IV)

INDUSTRIAL PSYCHOLOGY

EP - 421 : Organization Development

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) संघटना विकासाची व्याख्या लिहा. त्याच्या वैशिष्ट्यपूर्ण गुणधर्म स्पष्ट करा.
ब) संघटना विकासाचे विश्वासस्थाने आणि मूल्ये स्पष्ट करा. संघटना विकासामध्ये सर्वेक्षण आणि अभिप्राय शाखेचे योगदान स्पष्ट करा.

प्रश्न 2) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) संघटना विकासाच्या प्रक्रियेत निदानाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
ब) निदानाचे 'सहा बॉक्स' प्रारूप स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]

- अ) प्रभावी संघाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. कोणत्याही दोन सांघिक आंतरनिरसने विषद करा.
ब) भूमिकांवर आधारित संघटनाविकास आंतरनिरसन स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4) खालीलपैकी एका प्रश्नाचे 500 शब्दांत उत्तर लिहा. [10]
- अ) संघटना विकासाचे आंतरनिरसन म्हणून शोध परिषद आणि भावी शोध परिषद यांची चर्चा करा.
- ब) वर्तन अनुकरण हे संघटना विकासाचे आंतरनिरसन स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोहोंवर प्रत्येकी 250 शब्दांत टीपा लिहा. [10]
- अ) टॅक्नीस्टॉक क्लिनिक अभ्यास
- ब) समांतर अभ्यास रचना
- क) दृष्टीक्षेप
- ड) कौतुक अन्वेषण

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2733

[Total No. of Pages : 4

[5308]-4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 430 : Guidance & Career Counseling
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) What is career counseling? Explain the various stages in career counseling.
- b) Discuss in detail individual & group counseling with suitable examples.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain in detail super's development self concept approach.
- b) Discuss career planning and explain career counseling in non-school setting.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain Bandura's social learning approach in detail.
- b) Explain Holland's theory of vocational personality and work environment.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain career planning and decision making in school.
- b) Discuss the role of career counsellor at Higher education level.

P.T.O.

Q5) Answer any two in 250 words.

[10]

- a) Explain the importance of career interest in career planning.
- b) Explain self discovery stage of counseling. Explain role of career counsellor & his activities in this stage.
- c) Discuss some techniques for development of women potentials.
- d) Discuss the issues in career preparation.

Total No. of Questions : 5]

P2733

[5308]-4006

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 430 : Guidance & Career Counseling

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एकाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) करिअर समूपदेशन म्हणजे काय? करिअर समूपदेशनातील विविध अवस्था स्पष्ट करा.
ब) व्यक्तिगत व सामूहिक समूपदेशनाची सविस्तर चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एकाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) सुपर यांचा स्व-संकल्पना विकास दृष्टीकोन सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) करिअर नियोजनाची चर्चा करा आणि शाला बाह्य परिस्थितीतील समूपदेशन स्पष्ट करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एकाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) बांडूरा यांचा सामाजिक अध्ययन दृष्टीकोन सविस्तर स्पष्ट करा.
ब) हॉलंड यांचा व्यावसायिक व्यक्तिमत्व व कार्यपरिस्थितीविषयक सिध्दांत सविस्तर स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एकाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) शालेय स्तरावरील करिअर नियोजन व निर्णयण प्रक्रिया स्पष्ट करा.
- ब) करिअर समूपदेशकाची उच्चशिक्षण पातळीवरील भूमिका काय आहे चर्चा करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोनची उत्तरे 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) करिअर नियोजनातील करिअर अभिरूचीचे महत्व स्पष्ट करा.
- ब) करिअर समूपदेशनातील 'स्व-शोध' अवस्था स्पष्ट करा. आणि या अवस्थेतील करिअर समूपदेशकाची भूमिका व कार्ये स्पष्ट करा.
- क) स्त्रियांच्या क्षमता व सुप्तगुणांच्या विकासासाठी काही तंत्रांची चर्चा करा.
- ड) करिअर नियोजनातील बाबींवर चर्चा करा.

Total No. of Questions : 5]

SEAT No. :

P2734

[Total No. of Pages : 4

[5308]-4007

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 431 : Areas of Counseling
(2013 Pattern) (Credit System)

Time : 3 Hours]

[Max. Marks : 50

Instructions to the candidates:

- 1) *All questions are compulsory.*
- 2) *All questions carry equal marks*

Q1) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss the characteristics of mentally challenged children.
- b) Discuss the nature and characteristics of learning disabled.

Q2) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Explain in detail the pretest and post-test counseling process for HIV-AIDS counseling.
- b) Discuss the pre-retirement and retirement counseling.

Q3) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss the treatment strategies for ADHD children.
- b) Explain the essentials of premarital counseling.

Q4) Answer any one in 500 words. **[10]**

- a) Discuss the intensiveness in suicidal counseling.
- b) Explain the importance of counseling at workplace.

P.T.O.

Q5) Answer any two in 250 words.

[10]

- a) Describe the types of slow learners.
- b) Discuss the counseling for terminal ill patient.
- c) Describe the nature of occupational stress.
- d) Discuss the causes of ADHD.

Total No. of Questions : 5]

P2734

[5308]-4007

M.A. (Part - II) (Semester - IV)

PSYCHOLOGY

EP - 431 : Areas of Counseling

(2013 Pattern) (Credit System)

(मराठी रूपांतर)

वेळ : 3 तास]

[एकूण गुण : 50

- सूचना :- 1) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
2) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत.
3) संदर्भासाठी मूळ इंग्रजी प्रश्नपत्रिका पहावी.

प्रश्न 1) कोणत्याही एकाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) मानसिक दृष्ट्या आव्हानात्मक बालकांच्या वैशिष्ट्यांची चर्चा करा.
ब) अध्ययन अक्षमतेचे स्वरूप व अशा व्यक्तींची वैशिष्ट्ये यांची चर्चा करा.

प्रश्न 2) कोणत्याही एकाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) HIV-AIDS रूग्णांसाठीची पूर्वचाचणी व पश्चात चाचणी समूपदेशन प्रक्रिया वर्णन करा.
ब) निवृत्तीपूर्व व निवृत्तीनंतरच्या समूपदेशनाची चर्चा करा.

प्रश्न 3) कोणत्याही एकाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]

- अ) ADHD बालकांसाठीच्या उपचार पद्धतींची चर्चा करा.
ब) विवाहपूर्व समूपदेशनाचे महत्व स्पष्ट करा/गरज स्पष्ट करा.

- प्रश्न 4) कोणत्याही एकाचे उत्तर 500 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) आत्महत्याविषयक समूपदेशनातील अतिदक्षतेच्या बाबींवर चर्चा करा.
- ब) कामाच्या ठिकाणच्या समूपदेशनाचे महत्व स्पष्ट करा.

- प्रश्न 5) कोणत्याही दोनचे उत्तर 250 शब्दांत लिहा. [10]
- अ) गतिमंदाचे प्रकार वर्णन करा.
- ब) असाध्य आजार असलेल्या रूग्णांच्या समूपदेशनावर चर्चा करा.
- क) व्यावसायिक नाणाचे स्वरूप वर्णन करा.
- ड) ADHD ची कारणे यावर चर्चा करा.

